

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Denešnja številka pošlje se še vsem doslenjim naročnikom. Krivice nočemo nikomur in vemo, da ni mogoče že v par dnevih vsem poslati naročnine, a tudi nam se naj ne godi krivica! Tedaj pa prosimo, naj se nam v teku prihodnjih dni pošlje naročnina ali vsaj prošnja za potrpljenje gledé naročnine, sicer pa ustavimo nadaljnje pripošiljanje.

Upravništvo.

Šolske knjižnice.

V ljudskih šolah leži, morebiti ne vsa, gotovo pa leži veliko naše prihodnosti v njih. Cesar se privadi ali nauči človek v mladih dneh, to mu rado ostane celo življenje. Še s silo se ne otresemo tacih reči, ki s človekom, če smemo tako reči, vzrastó ter mu prevzamó glavo ali srce ali pa morebiti oboje, glavo in srce.

Kdor torej ljubi otroka, zavaruje ga že rano zoper vse, kar mu postane lahko kje kedaj napotek za srečo ali blagostanje. Samo po sebi pa se umeje, da ne ostane pri tem, ampak skrbi potlej tudi za to, naj si dobode otrok v glavo in srce tacih reči, da si pomaga ob njih lahko naprej ter ne izgreši svoje sreče.

Enak namen je ljudski šoli gledé otrok, ki jih vzprejme v svoje ozidje in kjer uravnava modra roka ljudske šole, tam se tudi doseže, več ali manj, namen ljudske šole. Škoda, da se pogreša ta modra roka velikrat in v naših dneh bolj, kakor le kedaj. Tu in tam ji, modri roki, ni sledú v tem, kakor se uravnava učilnica ljudstva, ljudska šola. Strankarstvo, v časih najstrašniše, ima v njih veliko besedo.

Dobro to vsekako ni in dolžnost je mož, ki so na krmilu vlade, pa tudi drugih, katerim je še kaj za blagostanje ljudstva, torej za vzrejo mladine, da pomorejo v tem, kolikor se da, ljudski šoli, naj ne postane otrokom trapilnica, ampak ostane v resnici učilnica za-nje — to, kar ji daje pravico do obstanka. Nam

dnes ni na tem, da dolžimo koga ali da izrečemo sploh obsodbo čez ljudske šole, kakor jih imamo po naših, slov. krajih, toda da v njih ni vse tako, kakor terjaja blagor otrok, ki hodijo va-nje, to priznajo že delj časa možje, ki imajo srce za ljudske šole.

Uzrok za to ni še morebiti v postavi sami toliko, kolikor v možih, ki si lasté pravico do ljudskih šol, da-si je nimajo ali jim ne dohaja tako, kakor si jo svojé. Na misli nam je tu v prvi vrsti nemški šulverein. Ta nebodigatreba sega pač v resnici dalje, kakor je za blagor šolskih otrok in tudi ljudskih šol dobro, v področje ljudskih šol. Ako pojde tako dalje, bojimo se, da naše slov. ljudstvo ne bode imelo koristi iz šol, za katere šteje veliko denarja.

Od strani vlade smemo pričakovati, da stori v tem, kar je dolžna, da brani pravice države do ljudskih šol, več pa ni dolžna in nihče ne pričakuje tudi več od nje. Tem večja pa je dolžnost slov. rodoljubov, da se postavijo zoper rogoviljenje šulvereina ter mu raztrgajo zanjke, ki jih nastavlja slov. občinam, ponujajoč jim denarja za šolske potrebe, ako mu izpolnijo neke terjatve. Kake pa so te? Rdečica polije človeka, če misli na-nje in sliši, da so semtertje kmečke občine zadosti bedaste, da jih vzprejmó.

Terjatve, ki jih stavi nemški šulverein, kedar ponuja kaki občini denarja, so take, da jih še suženj ne mara vzprejeti, dokler je še zdrav v glavi. Nič druga ne terjajo možje iz šulvereina, kakor da zapiše občina vse otroke, ki se rodé kedaj na nje ozemlju za vse veke — nemščini, po vrhu pa še ni več lastnica šole, katero vendar-le vzdržuje sama, občina, ampak šulverein. Le-ta jo more vsako uro spraviti na bobenj. vselej, kedar se dozdeva tacim možicljem, da se ne uči v njej zadosti nemščine.

Nemškutarija je spravila pri nas že marsikatero neumščino na površje, ali da bi bila kedaj mogoča občina, ki bi vzprejela take terjatve za borih par goldinarjev, tega nam po-

tomci naši ne bodo verjeli in vendar bodo našli pisano, da se je tu ali tam to zgodilo od strani mož, ki se obračajo, da imajo kaj v žepu in tudi v glavi. Kdo bi pa tudi mislil drugače o možih, ki sedé v obč. zastopu, o možih, ki so jih volili „trezni sosedje“?

Šulvereinu pa še na tem ni zadosti. On hoče še tudi mladino, ki hodi v ljudske šole, na drug način dobiti pod se. Daje ji namreč priložnost, da dobode v roke knjige in spise, ki so polni strupa, tako, kar se tiče sv. vere, kakor kar se tiče ljubezni do domovine. V tem mu je sicer v novem času stopila vlada na prste ter ne pusti več knjig dajati v roke otrokom, ki grešé zoper to ali ono.

Za to je bil že sicer skrajni čas, toda boljše pozno, kakor pa nikoli. Vsak rodoljub vé za to visoki vladi hvalo, ali naše, delo rodoljubov še za to ni pri kraju. V tem nas čaka še obilo dela. (Konec prih.)

Dolga leta, častna leta.

O sedemdesetletnici G. Šorna.

Sedemdeset let! Kako dolga doba človeškega življenja je to in kaj se v takem času na tem svetu more vse dogoditi. In ravno mi Slovenci imamo uzroka dokaj, ozirati se na čas zadnjih preteklih sedemdesetletij. Iz tmine so nas trudapolno spravljali bistrega uma možjé, vedrili in budili so neumorno, nesebično, uspešno. Svetili so nam ti možje, kakor jasne zvezde sijó na sinjem nebu — samo niso bili tako brezštevlni, kakor zvezde. Svetili so nam in se — potopile, svetijo nam še v spominu, v knjigah.

Večkrat se je tužno tlačnemu slovenskemu rodu zdelo, da mu vzhaja lepša zarja, ali ne! Zalesketalo se je daleč tam na obnebnem obzorju, za jeden trenotek, zarja je prošla — gotovo je bila namenjena drugemu, srečnejšemu narodu, slovenskemu — ne!

Ali mi smo ponižen narod, čakamo, gledamo brez zavida blagostanje soseda in — čakamo! In v tem čakanju se zaupno oziramo do onih mož, ki jemljejo krmilo v roke, ki s peresom, besedo, dejanjem delajo za nas. Od njih pričakujemo vse, njim tožimo svoje nadloge.

To so velmožje naroda, ki tam v hrupu med zastopniki drugih narodov stojé, kakor skale neupogljivi, čeravno odpade od marsikateri strani kaka ozmérka na naše ljudstvo, našo vero! Štejemo pa možé, in ti so med nami, ki v bližini svojega ljudstva mirno ali vztrajno in uspešno delujejo ter krepijo posameznike v ljubezni do svojé domovine.

Kdo v lepi Savinjski dolini je, ki bi ne poznal imena: Gašpar Šorn! Ravnokar je obhajal sedemdesetletnico svojo, baš oni dan, ko so Leo XIII. brali zlato sv. mašo.

Od mladosti svoje med našim priprostim ljudstvom biva, on je prebil hudih dni, ki so zadevali nas, veselil se je z nami, kadar smo redko priliko imeli, veseliti se. Pa ponosno sme mož, čeravno 70 let star, vedno čil in krepek, ozirati se na dolgo dobo življenja svojega. Krāsile so ga vedno najlepše čednosti, neomahljiva vera, čije zagovornik je bil in je vedno, vroča ljubezen do pravice, do domovine, materinščine, neupogljiva narodnost.

Užival je in uživa povsodi neomejeno zupanje pri kmetu in oblastnijah, katere so ga kot veččega moža pozivljale v vse korporacije. In v teh ni ne jedenkrat zamudil povzdigniti svojega glasú za blagor našega kmeta in za našo sveto stvar sploh!

To je zasluga, ki se sama hvali!

Oče Šorn je mnogoletni župan v rojstveni svoji županiji (Grajska vas), cerkveni ključar, ud krajnega in okrajnega šolskega sveta, ud okrajnega zastopa in odbora, odkar te oblastnije obstojé. Bil je ud v cenilni komisiji za gruntne davek, kjer je našemu kmetu neizrečeno veliko koristil.

Vdeleževal se je vseh obravnáv s čilim duhom, vstrajno in kakor smemo reči in kar je ogromne koristi za nas — neustrahljivo! Vsa Savinjska dolina si je čestokrat pridobivala svete tega moža, vse ga časti, nima ga sovražnika, in vendar s tako ljubeznjivo skromnostjo gleda na vse čislanje, češ, da je storil le svojo dolžnost! In mi moramo odločno trditi, da je oče Šorn storil veliko več, da je storil, kar je zamogel, saj

„Dolžán ni samó, kar vелеva mu stan,

Kar more, to mož je storiti dolžán“.

Kakor je Šorn odličen delavec na našem polju, tako čednosten je v svoji veri, on je uzoren kristjan, vera mu je čestokrat, pomogla v najtežjem stanu, da je ostal odločen. Vzgojil je pridne, značajne sinove in dokazal, da je tudi uzoren, krščanski oče in odgojitelj!

O sedemdesetletnici so bili prišli k njemu zastopniki različnih stanov mu čestitat.

Prepričani smo, da so le potrdili izrek, ki so ga storili takrat, ko je oče Šorn bil od presvitlega cesarja odlikovan z zaslužnim križcem. Ta izrek je bil:

Šorn je oče Savinjskih Slovencev! Bog vsegamogočni mu daj še mnoga zdrava vesela leta!

Ivan Gabršek.

Gospodarske stvari.

Plemeno tele.

Ako ni krava veliko vredna, tudi tele ne bode, Bog zna, kako lepo. To vé vsak gospodar in torej si pridržuje na pleme le teleta dobrih krav. To je naravno ali to ni vselej

mogoče in vselej tudi ne izda. Kako hoče obdržati tele od dobre krave, če je nima? In kaj pomaga dobra krava, če pa povrže o času, ki ne ugaja posebno zarodu?

Oboje je gospodarju neljubo in ne vé si pri vsej skrbi pomoči v tem. Odkrito rečemo, da tudi mi ne vemo za kako pomoč, ki bi vsem in vselej izdala ali na nekaj opomenimo naše gospodarje — na čas, o katerem se povrže tele. Le-ta za pleme ni brez pomena. Kolikor nas uči izkušinja, najbolje obnese se tele, ki se je povrglo po zimi, še tje do aprila. Tele, ki se povrže o tem času, velja še tudi od krave, ki ni posebno dobra.

Uzrókov za to pa je dvoje, prvi je pri kravi, drugi pa pri teletu. Krava, ki povrže po zimi, je v nošenju po letu, jeseni in še kaj v zimi. Po leti in jeseni je navadno na paši ali pa ima doma krmo, ki ji ugaja in razhodi se tudi lahko. Po zimi pa je že visoko v svojem času, zato se ji tudi streže, kolikor je mogoče in tedaj je lahko „dobre kože“, tele pa se razvija v njej redno ter ne trpi škode.

Tako tele pa se potlej že samo vtrdi takó, da se izpusti lahko na pašo v letnem času; sicer mu prizadeva mušja zalega veliko sitnosti, če še ni godno za pašo ter mora celo leto ostati še v hlevu. Le-ta paša je teletom že prvo leto skorej potrebna, gotovo pa jim je koristna izlasti še telicam. One so rade potlej dobre molznice, sicer pa so rode in sploh niso za oči. Kupec se jih ne prime, da si so še debele.

Kdor torej hoče dobre krave in lepe vole, naj izbere za pleme, če le količkaj more, teleta, ki so se povrgla po zimi, druga pa naj spravi v denar. Spomladi in poleti, ko ima obilo delavcev na svojem gospodarstvu, pride mu tak denar gotovo dobro. Izjemo naj napravi le takrat, ako mu povrže krava, ki je, kakor pravimo, na dobrem glasu, spomladi ali poleti ter si naj obdrži njeno tele. Nikakor pa naj ne opusti paše ali vsaj prostora dati teletu, da se giblje na prostem, ke dar mu ne brani slabo vreme. Tako nas uči izkušinja.

Les v zemlji.

Lesú je zmerom manj in da bi ta tudi ne bil zastonj, brez potrebe ni, da ga pustimo gnjiti v zemlji. Posebno pri stavbah, plotih in enacih napravah nam ni ljubo, če segnjije les v zemlji v tem, ko je zunaj še v dobrem stanu. Da se les drži tudi v zemlji dolgo, dalj ko je mogoče, za to se pripravlja na razne načine, toda eno hodi predrago, drugo pa ne izda in tretje dela neprilike, zato vse opustimo velikrat ter lesú ne pripravimo za to, da si ga obdržimo v moči še tudi, kar ga pride v zemljo.

Sedaj, ko se kuri po mestih pa že tudi na kmetih sem ter tje s premógom, nahaja se tega pepela obilo in ljudje ne vedó skorej, kam

z njim. Ako se potrdi naslednji svet, pa je še za ta pepel veliko prostora. V jamo, v katero ima priti soha, nasiplje se zmes iz polovice pepela in tretjine vgašenega apna. Najbolje je, če se pusti zmes suha in pravi se, da velja, če ni drugače, premogov pepel ali tudi apno samo.

Kdor ima veliko graje ter potrebuje vsled tega veliko kolja in sohic, njemu bi vsekako ta svet ustregel. Draga ni in tedaj se da stvar poskusiti. S kacim železom napravi se nekaj širja luknja, kakor je je sploh treba za kolje, nasiplje se potlej z ono zmesjo in kol se vtakne tako v jamo, da stoji sredi le-te zmesi. Ni treba, da še opomenimo posebej, da je to posebno še za one posestnike, ki imajo na svojem zemljišču hmelja. Kar se koli prihrani, to je dobro.

Sejmovi. Dne 17. januarija v Kapelah pri Brežicah, v Petrovčah in Gorenji Radgoni. Dne 20. januarija v Arnožu, pri sv. Mohorju, pri sv. Lenartu v slov. gor. in dne 21. januarija na Teharjah.

Dopisi.

Iz Št. Lenarta pri Beljaku. (Prošnja.) Naslednjo domoljubno prošnjo, prosim, vzprejmite v Vaše predele, razpošilja jo podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico. Nemški „šulverein“ vsiljuje mnogim šolskim knjižnicam po našem okraju knjige, ki so nam brez vse koristi, ker so pisane v jeziku nam in našim otrokom nerazumljivem. Zato je sklenil občni zbor naše podružnice, ustanoviti „podružnično knjižnico“, iz koje bi se knjige izposojevale v prvi vrsti čestitim gospodom katehetom in narodnim učiteljem, da jih izposojujejo slovenski mladini, ki se naj iz njih privadi lepemu slovenskemu jeziku in navzame ljubezni do vere in domovine. Ker nam pa naša sredstva ne pripuščajó mnogo v ta namen storiti, obrača se podružnično načelníštvo do velečestitega slovenskega občinstva z najprisrčnejšo prošnjo, da nam blagovoli podariti primernih knjig. Podarjene knjige naj se blagovolijo poslati sedanjemu knjižničarju, č. g. Val. Krautu, župniku na Brnci (Färnitz bei Villach). Tako piše načelníštvo podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico. Jaz imam pa od svoje strani le še to opomeniti, naj jih prav veliko usliši le to „prošnjo“. Ona izhaja iz domoljubnih src in potreba je pri nas v resnici velika.

Od Sv. Križa pri Slatini. (Občinske volitve.) V tretjem volilnem redu smo Slovenci — konservativci zmagali z dvanajsterimi glasovi večine. V drugem in tretjem še sedaj ni bilo mogoče vsled silnega pritiska nasprotne, liberalne proticerkvene stranke. Gotovo bo prihodnjič zmaga popolnoma naša, ako se bodo

tisti volilci, ki do sedaj še liberalnim kričačem pete ližejo, spametovali in nemškutarski jarem hlapčunstva otresli. Vsem, ki so kljubu slabemu vremenu volit prišli, in pri njej se hrabro držali, bodi srčna hvala! Le pogumno naprej! Pravična reč bo slednjič zmagala. Dal Bog da bi krščanski Slovenci kmalu sprevideli, na kateri strani je resnica in kateri so vaši prijatelji; ali taki, ki vam nemški jezik in nemške šulvereinske šole vsiljujejo, za vero se ne brigajo in so navadno samo po imenu kristjani; ali tisti, kateri materni jezik spoštujejo, se za krščansko izrejo otrok trudijo na podlagi maternega jezika, pri nas slovenskega, in svete cerkve in duhovnikov ne zaničujejo. Dragi Slovenci! ogibajte se lažiliberalnih kričačev, svojih zaničevalcev; naše geslo naj bo: Svoji k svojim!
Narodni volilci.

Od Sv. Vrbanu v Slov. gor. (Malenkostne naše zadeve v občni poduk.) Nekako neradi izpregovorimo o naših krajevnih razmerah. Če to storimo, zgodi se le zaradi tega, da nekako staro resnico osvetimo: „Nemškutarji so najhujši sovražniki poštenega slov. kmeta, pravi trn v peti našega naroda. Naj se jih torej ogiblje in varuje naš kmet!“ Tukajšnji liberallec in veliki Nemeč Janez Marinič je pred l. 1882 v svoji krčmi nekdaž rekel: „Možje! če vam rečem: sneg je črn, vi mi morete verjeti; saj niso moj oče za me zastonj dali par „hundertarjev“ vsako leto, ko sem študiral“. Takim samovestnim besedam so se uklonili večinoma naši kmetje. J. Marinič je bil njihov prerok. Ptujski velikonemci so ga kaj močno čislali, ker je napeljeval vodo na njihov mlin, radi so zahajali v njegovo krčmo, tam načrte kovali zoper ubogega Slovenca; ves „vrbanški svet“ se je vrtel okoli M. hiše, kakor zemlja okoli solnca. V jesen l. 1882 je bilo zidanje tukajšnje nove šole dokončano. J. Marinič je pri tem zidanju bil „ober-baumeister“, ker se vé, da za take visoke službe drugi Vrbančani niso bili sposobni. Dovolilo se jim je le globoko v žep seči, za novo šolo raboto storiti itd. Naš ober-baumeister je včasih prižgal svojo smodko, ter, če se mu je vredno zdelo, k delavcem pogledal. Če se je kateri zidar v Mariničevi krčmi preveč napil, torej delo zamudil, pri tem je naš ober-baumeister skozi prste pogledal, ker je to-le malenkost bila in bil je v tem liberalen. Za vso to skrb je dobil Marinič primerno plačo: le „lumpasta“ dva goldinarja na den; res malenkost za veliki trud! Pa krajni šol. svet mu je vestno plačal, akoravno je naše šolsko poslopje, po izreku strokovnjakov, jako pomanjkljivo napravljeno, in primeroma silno drago. Leta 1883 se je reklo, naj J. Marinič račun napravi: kako je kaj z denarjem ravnal. Nekega dne prinese k seji šol. sveta račun, ter osorno tirja, naj krajni šol. svet kmalu potrdi in odobri račun,

ali kakor je „učeni gospod Marinič“ tirjal, naj se mu „absolutorium“ dá. Pregledovanje pobotnic itd. vse to bi se naj naglo zgodilo, „ker on nima časa baviti se dolgo s temi „lumparskimi papirji“. Povzdignil je tudi svoj glas ter samovestno rekel, da je le njegovo zaslužnje, da je šola tako naglo dodelana bila, primeroma jako po ceni, zaslužil bi si, da bi se mu kaka medalija podelila itd. Vendar nek ud kraj. šol. sveta ni bil teh misli: nasvetoval je, naj se izvoli odsek za pregledovanje računa, oziroma za odobrenje. To je bilo sprejeto. Odsek si izvoli za predsednika Josipa Kaisersbergerja, predstojnika Dersteljskega, moža korenjaka. Našlo se je zraven raznih pomanjkljivosti pri računu, da je liberalni J. Marinič pray liberalno za 600 gld. menjic spodbil t. j. sprejetih 600 gld. je med „dohodke v računu“ postaviti „pozabil“; med „stroške“ pa je tiste pritisnil. Bili so denarji na „menjico“ vzeti iz Ptujске hranilnice. — Računski odsek je to prenajlgjeno dejanje liberalnega ober-baumeistra zavrgel ter rekel, da se tako „ne bomo pogajali“.

(Konec prih.)

Iz Celja. (Dijaška kuhinja.) Za II. društveno šolsko leto 1887/88 so darovali gg.: Anton Lednik, župnik v Podsredi letnino fl. 5, Franc Zdolšek, župnik v Solčavi letnino fl. 5, Boštjan Kregar, učitelj v Celji letnino fl. 5, J. Vilhar v Ljubljani, letnino fl. 5, Jurij Bezenšek, župnik v Čadramu letnino fl. 5, dr. Karl Šmidinger, c. kr. notar v Kamniku letnino fl. 5; Vaida Tomaž, Perc Andrej, dr. Vrečko, Hudo-verniki Ludeviti, dr. Lemež Urban, Irgl Franc, Vehovar Leopold, Mikuš Valentin, dr. Horvat, vsi v Celju mesečnino za november po 50 kr. skupaj fl. 4.50; Jezovšek Mihael, not.-kand. v Ptujju fl. 3, Posojilnica v Ljutomeru fl. 30, Gregor Presečnik, kaplan v Poličanih fl. 4, Neimenovan po g. prof. Krušicu, za december fl. 4, A. Podhostnik, kaplan v Mozirju nabral fl. 2.21, potem od Matija Frece, župnika letnino fl. 5, in od J. Ramor, župnika fl. 1, dr. Ipavici v Št. Jurju letnino fl. 5, Blaž Dolinšek, župnik v Frankolovem fl. 5, Radoslav Marzidovšek, c. kr. vojni kaplan v Zadru fl. 5. — Vsem presrečna zahvala in uljudna prošnja za daljne mile darove.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Glasi o vojski vtihujejo, ni še pa za to gotovo, da je še nazadnje vendar le kje ne bode. Naj pa bode že, kakor hoče, toliko znamo, da dolgo več ne bode do nje. Vsa Evropa tiči do vratú v orožju in to požré denarja več, kakor ga zmogó države. — Nemci na Českem so, kakor kujav otrok. V tem, ko jim ponuja česka večina roko v spravo, odbijó jo. Nemci ali brž ko jih pusté potlej Čehi na

miru, kričé uni nad le-te, kaka da se jim od njih dela krivica. To pač ni lepo znamenje za nje! — Državni zbor skliče cesarsko pismo na torek dne 24. januvarija v Beč ter čaka ondi gg. poslance že mnogo dela. Ako tudi ne bode vojske zunaj, v drž. zboru bode gotovo, dobro, da je v njem le jezik gospôdi za orožje. — Štaj. dež. zbor še ni dognal dela ter še ima ves teden seje, v soboto bode pa že brž tudi le-ta s svojim delom pri koncu. — Nemški konservativci imajo več kat. političnih društev in bilo je v praznikih na največih krajih zborovanje. Pri vseh pa je bil kateri državni poslanec v pričó ter je udom razlagal, kaj da se snuje od njih v drž. zboru, toda nismo brali, da bi bili kje ljudje ugovarjali zoper večino, ki je sedaj v drž. zboru. Ni še torej blizu razpad le-te večine. — Korošci čedalje bolj prepoznavajo „bauernbund“ ali kmečko zvezo ter mu obrača sedaj že marsikateri prejšnji prijatelj hrbtišče, češ, da ne dela ona za kmete, brž pa hodi le za liberalno gospodo ter razkaplje zoper to, kar je še edino dobro — zoper sv. vero. — Dež. zbor v Celovcu je sklenil, naj se izda posebna knjiga, ki služi v poduk obč. tajnikom. Skorej pogodimo prav, če rečemo, da bode ta knjiga le nemška, kajti koroški dež. zbor ne vé nič za to, da mu dohaja dobra tretjina davka iz slov. žepov. — Kranjski dež. zbor je vzprejel načrt postave, vsled katere se odkupi duhovniška bira, ako je večina posestnikov za to ali če tirja to duhovnik. Taka postava je že prav, pri nas pa imamo tako, da se odkupi bira, ako tirja to le eden posestnik. — V Podgori pri Gorici je papirnica, to je tovarna, v kateri se dela papir. V rokah jo ima sedaj neko društvo na Dunaju ter tirja od delalcev, da pridejo tudi v nedeljo na delo. Tega delalci ne trpé in prav je tako. Papirja se sicer porabi sedaj veliko toda take sile ni za-nj, da se dela tudi v nedeljah. — Korist slov. posojilnic čuti se že tudi na Primorju in marsikateri posestnik si reši posestvo, ker mu priskoči posojilnica, kedar je v sili. — Mestni zastop v Trstu je poslal 1000 gld. v Gorico za tiste prebivalce, ki trpé letos silo vsled uboštva. — Slovenci so v Trstu lepo število, a nimajo še ondi veljave, kakor jim dohaja. Nekaj pa so tega že sami krivi, kajti premalo se skrbé za to, kedar je treba. Po ognju bije se zastonj plat zvona. — V Poreču se poteguje Spinčič in tov. vrlo za pravico slov. in hrv. ljudstva zoper laško večino. — V Bosni je letos tudi huda zima in leži veliko snega po gorah. — V Pešti so odpustili več brzojavnih uradnikov, ki niso poročali besed ministra Tisza prav, ampak so, ne maramo, če navlaš, izpustili besedo „ne“, to pa na ljubo judom. To je vse mogoče.

Vunanje države. V Rimu so sv. Oče v petek, dne 6. januvarija, odprli slovesno vati-

kansko razstavo. V pričó so bili: velika vojvodinja toskanska, kardinali, čez 300 škofov, zastopniki držav in več odličniše gospôde. — Italija ni srečna, da si je sicer lepa dežela in tudi kralj Umberto ne vživa veliko sreče v Rimu, kajti čuti, da pristaja „večno mesto“ kat. cerkvi, nasledniku sv. Petra. Kedaj bode bolje? Ni še znamenj, da že k malu. — Pri Mantovi so postavili spomenik italijanskim in avstrijskim vojakom, čijih trupla ležé ondi od l. 1796. — Francozje živé hitro, to se pravi, naglo so drugih misli in če so bili dnes trdi republikanci, ne stavimo groša, da bodo jutri že vroči monarhisti — vse po tem, kdo jih dobi v roke. Republike je ljudstvo sedaj že precej sito; da se še drži, kriva je samo še gospôda. Predsednik republike ima 600.000 frankov na razpolaganje, če mora kam v deželo. Sedanjí predsednik, Sadi-Carnot, hoče vzeti denar ter iti v deželo, da se pokaže ljudstvu. Ne mislimo, da bode s tem sebi ali sploh komu ustregel. — Anglija želi, naj ji sv. Oče pošljejo rednega poslanca v London in kakor je podoba, pride tje kmalu tak poslanec. — Irsko ljudstvo ne more priti do svojih pravic in njegoví možje se pozapró, če zinejo le malo krivo zoper Anglijo. Sila pa še ni bila nikjer kaj prida, tudi tukaj ne bode. — Nemški cesar je bil za novo leto vzbolel, sedaj pa mu je že odleglo, kolikor še pač v tacih letih odleže človeku. — Knez Bismarck še vedno „gôde“ a ni verjetno, da mu zapleše Rusija „na njegovo vižo“. Sicer pa je že v resnici čas, naj svet izpozna, da ne misli trolasi kancelar z nikom dobro; še težko, če mu je z Nemčijo popolnem resnica; vsaj, kar se tiče katoliških prebivalcev, ne smemo dati veliko na-nj. — Na mejah med Nemčijo in Rusijo je, se ve, da vojaških straž; nevam godi se v tej zimi hudo. V uni noči je troje kozakov zmrazilo na straži. O novih pripravah za vojsko se ne sliši več od ruske strani in je v obče vse bolj tiho o vojski. Na jugu Rusije je cena žitu poskočila, pravi se, da zato, ker se ga izpelje veliko v Anglijo. Ravno sedaj se javlja iz Peterburga, da so prišli na sled zaroti zoper carja. Va-njo je zapletenih več višjih častnikov in veliko so jih že dobili v roke. — V Bolgariji je bila blizu ustaja, na srečo za princa, Ferdinanda pa so ujeli četo, na čije čelu je bil ruski častnik Bojanov, še, predno je stopila na Bolgarska tla. — Sodi se v obče, da mlado ministerstvo v Srbiji ne doživi leta. Ljudstvo bojda ne mara za-nj a brž bode resnica, da ni Rusiji po volji in ona torej dela na to, da premine general Gruič in tov. k malu z ministerskih stolov. — O vojski v Afriki, med Italijo in Abisinijo, ni kaj reči. Ako pa mika koga, tedaj mu povemo, da ima ital. vojaštvo dovolj časa za to, da si pripravlja malo trdnjavo na hribih, ki ležé više Dogali.

Za poduk in kratak čas.

Štirinajst dni širom sveta.

(Dalje.)

V izbi se z gospodom tovarišem lepo osnaživa in očediva, preden sva se pokazala na ulici; a strežniki obojega spola so naju v najinem delu podpirali. Dekla je donesla vode, prtičev in milja, a strežnik je brivca naganjal in najine črevlje študiral. Ne bilo bi namreč lepo za naju, da bi po zlatej Pragi umazana hodila.

Ko se je tovariš olikal, je široko in ponosno po izbi semtertje stopal ter me gledal. Rad bi menda slišal, da bi ga pohvalil, kako je danes ličen in „fest“, jaz pa navlašč nisem hotel nobene ziniti. Ko se tedaj prepriča, da jaz nimam nobenega okusa za fin o osebo, me je na tihem omiloval ter prijel za kljuko, in takoj ga je zmanjkalo med vrati.

Počasi se tudi jaz zdevam po stopnicah doli na ulico. Toda svet se mi je celo zmešal. Nisem vedel, kje je jug, kje sever, kje je jutro ali večer. Ko zapazim po ulici železni tir, jo maham po ulici naprej, in ko konji privlečejo prvi voz za menoj, hop — skočim v njega. V vozu je bilo vse polno ljudi.

Takoj vprašam svojega soseda, mladega gospodina, ki je tam še komaj mah imel, kjer mu bode nekda brada rastla: „Ali je to prava pot na Hradšin?“ „Pane, je“, mi odgovori. Na Hradšinu je namreč velik kos česke zgodovine doma in tamo so nakopičene najdraže svetinje českega naroda, in tje me je sree gnalo.

Ko so v vozu iz mene poizvedli, da sem Slovenec, in da sem danes prvokrat v Pragi, o kako prijazna so bila hipoma vsa lica in kako poslužni vsi jeziki! Bratje Čehi nas res radi imajo. Vsak bi mi rad nekaj povedal ali pokazal, in naenkrat so vsi govorili ter mi razkazovali mesto, da nisem vedel, komu bi odgovarjal ali skozi katero okno bi gledal. Iz te zadrege me je rešil voznik, ki me je opomenil, da je treba izstopiti, ako mi je mar iti na Hradšin.

Izstopil sem na desnem bregu reke Moldave, ki Prago razdeljuje v dve polovini. Na levem bregu me čaka Hradšin; toda človek ne more kar vzleteti, kamor bi rad prišel, se pač zamudi. Mene sta Moldava in pa tako imenovan Karlov most zamudila.

Stopim na most in pridem do sredine mosta in gledam za valovi, kako hitro se ženejo proti severu. Zdaj tedaj stojim na blaženem mestu, kjer je nekda sv. Janez Nepomučan stal, preden ga vržejo v Moldavo. Na mostni ograji sred mosta stoji visoko lepo razpelo, in na desni strani razpela na površju ograje je pozlačena plošča, ki znači tisto torišče, kamor so beriči sv. Janeza postavili, da so ga potem sunili v

Moldavo; na levi strani razpela pa je velika lepa podoba tega sv. mučenika, pred katero svetilnica gori. Pozlačeno ploščo verniki poljubujejo in tudi jaz sem jo poljubil. Mično je tudi opazovati, kako se vsak pred podobo sv. Janeza gotovo odkrije.

Sv. Janez je rajši umrl, kakor govoril in grešil. Jezik brzdati je pač res dobro delo. Kdor umeje to, se lahko zveličal bo, kdor pa ne, tistemu gorjé. „Zakaj vsake sorte zveri in ptice in lazeče in druge živali se dajo ukrotiti in so bile že vkročene od človeka, jezika pa noben človek ne more vkrotiti. Z njim hvalimo Boga Očeta in ž njim preklinjamo ljudi, ki so po božji podobi stvarjeni. Iz istih ust pride hvala in kletev. Ni prav, moji bratje! da se tako godi.“ To so besede sv. Jakoba.

Tedaj pa le jezik za zobé, in žabo na ustnice, tako veliko, kakor je na vratih vinske kleti! Koliko žab bi se vendar lahko prodalo!

Smešnica 2. Hiša tik hojčja je bojda zdrava, vsaj mestna gospoda hvali jih, da so take. Pa pride tedaj neki den gospod iz mesta h kmetu, ki ima tako hišo ter ga prosi, naj vzprejme za nekaj mesecev njegovo družino va-njo. Kmet je pri volji ter vpraša gospoda, da mu jo lahko nahvali: „Imate-li“ reče, „bolnika v svoji družini?“ „Nimam“, odgovori gospod, „hvala Bogu, smo še vsi zdravi“. — „Škoda“, šepne kmet bolj za-se, „škoda, moja hiša bila bi kakor navlašč za bolnika, saj stoji tako blizu hojčja“.

Razne stvari.

(Imenitni spominj.) V torek, dne 17. januarija steče 25 let, kar so Nj. ekscelencija, mil. knezoškof prejeli potrjenje za škofa naše škofije, in v sredo potem pa posvečenje v škofa. Kolikor slišimo, vzprejmó mil. knez in škof čestistke od čast. duhovščine v sredo.

(Stolna cerkev.) Kakor slišimo, je naj-novejša odredba Nj. ekscelencije mil. kneza in škofa, naj se postavi veliki oltar v stolni cerkvi na Njih stroške. V ta namen so dali za prvo 6000 gld.

(Odgovor.) V ponedeljek, dne 9. januarija, je v dež. zboru v Gradcu g. ces. namestnik odgovoril na interpelacijo slov. poslanecv gledé okr. zastopa na Ptuju. Kakor zastopimo njegove besede, ni v tem, da še se ni — po tako dolgem času — nov zastop mogel vrediti, nič krivice, pa tudi v tem ne, da je stari zastop izvolil mesto njega 5 udov v okr. šolski svet. No, sedaj pa znamo!

(Vabilo.) Podružnica sv. Cirila in Metodá „za Beljak in okolico“ priredi dné 22. ja-

nuvarija t. l. popoldne na Brnci podružnični shod z nastopnim dnevnim redom: 1. Poučen govor o testamentih in raznovrstnih pogodbah, govori drd. Vek. Kraut. 2. Deklamacija: a) Lesena riba, zl. M. Vilhar; b) Od nebeške gloriije, po narodni zl. Valjavec. 3. Šaljivi dvogovor, govori Janez Wuherer in Peter Napokaj. 4. Tombola. Da se tega shoda udeležé častiti gospodje udje in drugi prijatelji naši v prav velikem številu, vabi najuljudnejše

načelnništvo.

(Obč. zbor.) „Savinjski sokol“ vabi svoje ude za dne 15. januarija na občni zbor. Vrši se ta ob 4. popoldne v čitalnici v Mozirju, zvečer ob 7^{1/2} bode pa pri g. Kolencu tombola in prosta zabava. Na zdravje!

(Vrl rodoljub.) Dne 5. januarija t. l. umrl je č. g. Val. Lesjak, župnik na Peravi pri Beljaku. Pokojnik je bil rojen v Šent Jakobu v Rožni dolini l. 1813. Bil je Slovenec „stare garde“; veren prijatelj Matiju Majarju in Andreju Einšpielerju. V prejšnjih letih se je mnogo bavil s slovanskimi jeziki. Bil je občespoštovan in posebno priljubljen po svojem zdravem humorju, ki mu je ostal do smrti. Vedno in povsod je tudi možato zastopal stvar slovensko. Naj počiva v miru!

(Obč. volitve.) Celjska okolica ima sedaj že nov zastop. V tretjem razredu so slov. kmetje vrlo zmagali, v drugem so za 4 glase propadli, v prvem pa se volitve niso vdeležili. Zastop te srenje je torej sopet v rokah mož, ki bodo plesali, kakor jim bode gospôda v Celju godla. Slava pa zavednim kmetom, ki so se držali pri dolgi volitvi, kakor pristaja vernim, slov. možem!

(Čitalnica.) Slov. čitalnica v Mariboru ima v zimskem času redne veselice ob nedeljah, eno nedeljo je „jour fix“, to je, kak ud čitalnice prednaša o kaki zanimivi stvari, drugo pa je potlej kaka druga zabava. Slišimo, da se pripravlja tudi gledališčna igra. Prav je tako!

(Kmečko bralno društvo) pri sv. Lovrencu na kor. žel. priredi dne 22. t. m. v gostilni g. Pernata veselico s sledečim vzporedom: 1. Slavnostni govor o štiridesetletnici vladarstva Nj. veličanstva Franca Jožefa I. 2. Cesarska pesem. 3. Deklamacija v proslavo sv. Očeta Leona XIII., zlatomešnika. 4. Papeževa himna, vglasbil Ant. Foerster. 5. V Ljubljano jo dajmo „veseloigra s petjem v 3 dejanjih“ (na obéno željo drugokrat). 6. Prosta zabava s petjem in plesom. Začetek ob 4. popoldne; vstopnina za osebo 30 kr.

(Za dijaško kuhinjo v Mariboru) darovali so: čč. gg. bogoslovci Mariborski 16 fl., g. Jož. Zelenik, odgojitelj v Kardašovi Rečici 10 fl., č. g. Marko Črnko, vikar Ptujski 5 fl., g. Fr. Pišek, posestnik v Hotinji vesi 1 fl. Bog plati!

(Zima.) Letos in zadnje dni lanskega leta smo imeli precej hud mraz in poroča se nam z Murskega polja, da je bila celo Mura na nekaterih krajih po polnem zamrznila. Človek se je lahko peš spustil čez njo, če ga je veselilo.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Tomaž Mraz, duh. svetovalec, nadžupnik in dekan v Vuzenici, prejel je župnijo v Vidmu. Č. g. And. Fischer, kaplan v Koprivnici, postal je ondi provisor, župnija pa se razpisuje do dne 18. februvarija.

Loterijne številke:

V Gradcu 7. januarija 1888: 5, 55, 52, 50, 54
Na Dunaju „ „ 29, 45, 51, 58, 54

Marijacejske kapljice za želodec,

izvrstne pri vseh boleznih v želodcu.

Neprekosljivo sredstvo zoper pomankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, smrad iz ust, vetrovc, riganje, kolike, želodčni katar, zgago, pesek v mehurju, preveliko slinjenje, zlatenico, bljuvanje, glavobol, če pride iz želodca, želodčni krč, zabanjanje, prenapolnjenje želodca z jedmi ali pijačo, gliste, zlezenico, jeternico in hemeroide. Cena steklenice s podukom 35 kr., dvojna stekl. varstvena znamka 60 kr. Osrednje pošiljateljice lekarnar Karla Brady v Kromerizu (Moravsko). Marijacejske kapljice niso tajno zdravilo. Obstojni deli so pri vsaki steklenici v poduku napovedani.

Prave se dobé v vseh lekarnah.

Svarjenje! Prave Marijacejske žel. kapljice se večkrat kvarjajo in ponarjajo. Znamenje, da so prave, mora vsaka steklenica v rudečem, z gornjo varstveno marko prevedenem zavitku biti in v poduku, ki je pridjan vsaki steklenici, mora še opomneno biti, da je v tiskarni H. Guseka v Kromerizu tiskan.

Prave se dobé: Aussee: lekar K. Lang; Celje: lekar J. Kupferschmied; Fürstenfeld: A. Schröckenfux; Judenburg: K. Unger; Gradec: A. Nedved. 10—52

Prave voščene sveče,

katere lepo in varčno gorijo in od katerih se ne cedi, priporoča častiti duhovščini in cerkvenim predstojnikom

Franc Gert,

medar in svečar v Mariboru.

Naročila od 5 kil naprej, izvršujejo se natančno in franko po pošti.

5—8

Štv. 4355.

Razglas.

C. kr. okrajna sodnija v Gornjemgradu daje na znanje: Vsled prošnje dedičev se je dovolila prostovoljna sodnijska dražba vsega, v zapuščino umrlega gospoda **Jožefa Krulec-a** starejega, gostilničarja na Ljubnem — spadajočega premičnega blaga — kakor pohištvo, gospodarsko orodje, 20. polovnjakov raznega vina s sodi vred, med kojim se nahaja 5 polovnjakov posebno dobre ljutomerske starine.

V to svrho se določi dan na

16. januarija 1888

in ako potreba — tudi prihodnje dni — na licu mesta na Ljubnem — s pristavkom, da se bodo posamezne reči za cenitveno vrednost izklicevale — in ako potreba — tudi pod to vrednostjo tistemu, ki največ obljubi, proti gotovi plači s tem oddajale, da se imajo po oddaji takoj odstraniti.

C. kr. okr. sodnija v Gornjemgradu,
dne 19. dec. 1887.

C. kr. okrajni sodnik:
Dr. Voušek.

3-3

Posestvo se prodaja.

V Špitaliču proti zahodu eno minuto od farne cerkve ležeče, 33 oralov Graumož-ovo, obstoječe iz travnikov, njiv, hoste, vinograda, prostorno zidano, z opeko krito hišo in kmetijskim poslopjem vse v dobrem stanu — bilo je leta 1877 za 4172 gld. prevzeto, leta 1886 sodniško cenjeno 3667 gld. 34 $\frac{1}{2}$ kr. je prav pripravno za kakega trgovca z razne sorte blagom, ker ni blizo nobene prodajalnice ne krčme itd. prodaja **Martin Pestevšek** na Sladkigori pošta Šmarje pri Jelšah. 2-2

J. C. Juvančič,

posestnik vinogradov na Bizeljškem, vinotržec v Ljubljani priporoča **Istrijanska** in **Dalmatinska** črna vina, po 18 do 24 kr. in garantira za naravno barvo in vrsto. Za mešanje s kislim vinom in barvanje posebno ugaja.

☛ Pokušnje nad 56 litrov po povzetju. ☛ 5-10

ŽELODČEVA ESENCA

lekarja **Piccoli**ja
v Ljubljani

Ta esenca, ki se nareja po nekem receptu gosp. **Dr. E. viteza Stöckla**, c. kr. vladinega svetovalca in deželno-sanitetnega poročevalca za Kranjsko, je takozvana „**Tinctura Rhei composita**“, katera ozdravlja vse želodčeve in trebušne bolezni, odpravlja telesno zaprtje, zlato žilo itd. (glej navod, ki je vsakej steklenici pridejan). — Izdelovatelj jo pošilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr., poštno stroške trpé p. t. naročniki. — Te steklenice prodajo po 15 kr. eng. lekar **Rizzioli** v Rudolfovem in večina lekarn na Štjarskem, Koroškem, v Trstu, na Primorskem, v Istri, Dalmaciji in v Tirolih.

Na Štajarskem, Gradec: **Eichler**, St. Leonhardstrasse; **Nedved**, Murplatz; — **Aussee**: **Lang**; — **Bruck ob Muri**: **Langer**; — **Celje**: **Kupferschmied**; — **Gleichenberg**: **Fürst**; — **Köflach**: **Bilek**; — **Lipnica**: **Russheim**; — **Ljubno**: **Filipeck**; — **Ljutomer**: **Schwarz**; — **Maribor**: **Bancalari**; — **Ptuj**: **Behrbalk**; — **Brežice**: **Schneideršič**; — **Voitsberg**: **Guggenberger**. 39

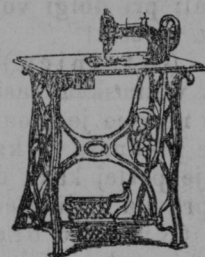
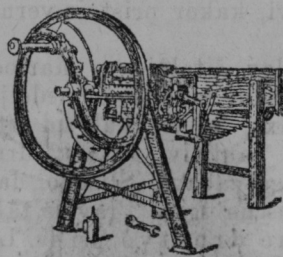
Tovarna zaloge

vsake sorte gospodarskih in šivalnih strojev.

Konrad Prosch

Celovec
Bahnhofstrasse.

Maribor
Viktringhofgasse.

Proti plači v obrokih in poročstvu lastni stroji; tukaj se tudi stroji dobro popravljajo.

☛ Ceniki se dobijo zastoj. ☛ 5-5

☛ Zanesljivi agenti se sprejemajo. ☛

Sveče iz bčelinjega voska

prodaja **Seemann**
v **Ljubljani**.

2-3

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 2. števil. „Slov. Gospodarja“.

1888.

12. januarija.

1.

Zlata maša sv. Očeta v Rimu.

Čudovita so božja pota. Človek jih kratko in malo ne umeje, a tega tudi ni treba, zadošta. Če se jim ukloni ter vzprejme iz božje roke, kar mu daje.

Blizu to je, kar pripozna vsakdo, tudi tak, ki nima vere ali nima vsaj prave, kedar premišljuje naše življenje, — življenje, kakoršnje je v naših dneh. Ni naprave, ni stanú, ni oblasti, da se more reči: „Za-njo nam ni strahú!“ Samo ena naprava, samo ena oblast je na svetu, za katero velja beseda: „Za njo nam ni strahú“ in to je sv. katoliška cerkev in v njej stol sv. Petra.

Sovražnikov menimo, da ima sv. cerkev in z njo v prvi vrsti stol sv. Petra, naslednik sv. Petra, namestnik Kristusov, več v naših dneh, kakor poprej, kedar koli ali ravno za naše dni je božja modrost prihranila novost, da ji še doslej ni bilo para — zlato mašo namestnika Kristusovega, sv. Očeta v Rimu. Pred Leonom XIII. je bilo že 15 papežev doživelo svojo zlato mašo in prednik. Pij IX. je obhajal jo z veliko svečanostjo, toda če primerimo njo s sedanjo, z zlato mašo sedanjega sv. Očeta, izgine nam skorej izpred oči.

V ožgled tega vpraša se človek skorej nehoté, kaj pomeni kje to, da obhaja sedanjo svečanost s sv. Očetom ves svet, ne samo katoliško ljudstvo, ampak tudi ljudstvo drugih ver in celo ajdije. Sedanji sv. Oče so jetnik, iz svoje hiše — iz vaticana — ne gredó nikoli, še v cerkev sv. Petra, ki je tik njih hiše, ne smejo prav, če nočejo, da se izpostavijo kaki nevarnosti in vendar, ko beró svojo zlato mašo, po koncu je skorej ves svet. In kako bi ne? Sedanji papež Leon XIII. so mož po volji božji ter imajo že čast po vsem svetu ne gledé na to, da so poglavar katoliške cerkve: njih osebne lastnosti, njih plemenito srce, njih bister um, kakor se razodevlje v njih pismih — to bilo bi zadosta, da jih občuduje vladar na zlatem prestolju in učenjak v tihí hiši. Njih ime ostane na veke častno in sveti se v vrsti največjih papežev — tje do konca sveta.

Mil. g. dr. A. Čebašek, stolni dekan v Ljubljani, je imel o svečanosti, ki se je vršila v Ljubljani na novo leto v čast sv. Očeta, znamenit govor. V njem je razlagal odlični gospódi, ki je bila v pričó pri oni svečanosti, z izbrano besedo pomen zlate maše, kakor so jo obhajali sedanji sv. Oče isti den v Rimu. Kakor poročá

„Slovenec“, povdarjal je g. govornik še posebej to, da imamo mi, ki smo otroci sv. kat. cerkev še drugi uzrok, zakaj da se naj veselimo zlate maše sv. Očeta. Sv. Oče namreč niso navaden duhovnik ali tudi navaden škof, oni so več, so poglavar sv. katoliške cerkve in na to zavrača učeni govornik še posebej svoje poslušalce. V oziru tega še leži v resnici za nas poseben uzrok, naj se veselimo te zlate maše.

Tako pa si skorej ne moremo moremo kaj, da ne podamo lepíh besed vlč. govornika. kakor jih beremo v imenovanem listu, še tudi našim bralcem v premišljevanje. Sv. Oče, pravi, so najvišji duhovnik, vrhovni učenik in pastir ali vladar katoliške cerkve. Poglejmo to nekoliko bližje. Krasna in veličastna je Kristusova cerkev, vidno kraljestvo božje na zemlji, ki po svojem namenu in bistvu nadaljuje in izvršuje prevzvišeno delo odrešenja božjega, ter ima v to svrho od Gospoda vso potrebno oblast; le-ta pa ima v papežu svoj vrhunec. Visoka je za kristijana čast in oblast slehernega mašnika, kakoršnje v tem oziru nimajo niti vladarji niti angelji, namestnik božji je. Višja je oblast škofov, katere je sv. Duh postavil vladat cerkev božjo. Najvišja pa je oblast papeževa, ki je najvišji duhoven, v višjem pomenu namestnik Kristusov, kateremu je izročil vso čedo, dal ključé svojega kraljestva.

Svoji cerkvi je Gospod izročil zaklad večnih resnic ter je vsem učencem povelje dal učiti vse narode, a za Petra je posebej molil, da ne opeša njegova vera in mu naročil, tudi brate v veri potrjevati. Ali ni cerkvi zdaj še bolj potreben najvišji učenik, kateri z najvišjo veljavo brez zmote ohrani, uči in razsodi večne resnice? Tako je naslednik sv. Petra, v veriskih določbah nezmotljivi papež, vrhovni učenik vseh vernih, ter je neobhodno potreben za vse in posamezne.

Vsaka družina ima svojega gospodarja, vsaka država svojega vladarja; ali bo največja družina vseh vernih, največje vidno kraljestvo na zemlji, brez glavarja in vladarja? Hitro bi razpadlo, kakor truplo brez glave. Bistveno potreben je vidni cerkvi vidni vrhovni poglavar, in to je Rimski papež. Tako mora imeti Kristusova cerkev najvišjega duhovnika, pa tudi vrhovnega učenika in vladarja in vse to je naslednik sv. Petra, Rimski papež.

(Dalje prih.)

„Angeljček, otrokom učitelj in prijatelj“

Izdal Anton Kržič v Ljubljani.

Zlate knjižice so to, pa jako dober kup. Izšli so dosedaj trije zvezki, katerih vsaki obsega 48 strani prekoristnega in črez vse veseliga berila, ki je v prvi vrsti šolski mladini namenjeno. Vsak zvezek v ličnih, pobarvanih platnicah in z mnogimi podobami ozalšan, velja samo 12 krajcarjev. Kaj se pa v „Angeljčeku“ bere? Smem reči, da so sami lepi nauki, v tistej obliki, v katerej jih je podajal naš Zveličar sam — namreč v obliki zgodbe in prilik. Otroci, kakor sploh vsi še neizobraženi ljudje, imajo več srca, kakor uma. Torej se pri njih pot do razuma najleže skozi srce najde. Tako je učil slavni nemški kanonik Krištof Šmid, katerega spisi so najlepši vzgled vsem, ki mladino učijo ali za njo pišejo. Ravno to pot so hodili tudi nepozabljivi naš knezoškof Slomšek. Njihova prelepa knjiga „Blaže in Nežica“ je na prvi pogled samo zgodba, pripoved, v katero so pa vsi mladini najpotrebniši nauki tako srečno vpleteni, da si jih bralec prisvoji, pa še ne ve ne, kedaj in kako. „Žali Bog, da se je v naših narodnih šolah, kakor tudi na viših učiliših doslej tudi v veronauku vse preveč le na razvijanje uma merilo, premalo pa na blaženje srca. Seme božje besede vsajeno v rahlo zemljo mladine ostalo je brez oživljajoče toplote mrtvo, ni prineslo dobrega sadu, ter je bilo od zelišča zadušeno, ki tudi v hladni zemlji dobro raste. Naše šole so navadno same ledenice, tož! je rajni knezoškof Roman, in pravo je zadel. Kaj mi pomaga najsvitlejša soba, če mi je pa zmrzniti v njej, in delati ne morem! Čemu so cerkvi in državi še tako umni udje z največimi znanostmi, če pa za pravico in čednost gorkega srca nimajo!“ Slomšek, Zbrani spisi. IV. str. 11.

Tega preimenitnega nauka g. Kržič ni pozabil. Kakor ljubo solnce zemljo oživlja, tako on kot učitelj v svojem spisu „Šola rajske nedolžnosti“, ki se nadaljuje skoz vse zvezke, svoje učence razveseljuje in za krščansko resnico in pošteno življenje navdušuje. Če je pa učitelj mrtev ko les, mrzel ko led — učenci pa živi ko ogenj, se slabo strinjajo, srca učencev se učitelju tako dolgo umikajo, da šola zmrzne, nauka cvet pomerje in dobrega sadu ne da.

Lepše in bolj podučljive povesti še menda svoje žive dni bral nisem, kakor je ona pod naslovom: „Kateri je najpridnejši?“ v I. zvezku, na str. 7. do 15., ali pa „Povest o novem krajcarju“ v III. zvezku. Če bo „Gospodarju“ toliko prostora ostalo, bomo prihodnjič eno ali drugo objavili — zakaj vse popisovanje je medlo in lepoto je treba videti, povest pa čuti ali brati — sicer so vse besede zastoj. Za kratek čas skrbijo pripovedke o „Križih in težavah otročjih let“. Ko sem te povesti čital, sam se z ve-

seljem spominjal Slomšek-ovega nauka: „O setvi mora solnce sijati, da se da lepše orati in njivo čedno obdelati; bodi učitelj tudi pri nauku vesel in dobre volje, kar je prav! Naj pove tudi kaj za smeh, toda brez greha!“ Kaj še naj rečem o lepih izgledih iz življenja svetnikov, o nežnih pesnih, ki podane nauke tako ljubko priporočajo in o zastavicah?! Svoje duhovske tovarše še posebej opomnim na „Duh. Pastirja“, ki ga izdaje isti g. Kržič. Če bi ga Slovenci dosti ne podpirali — bi se nam pač lahko očitalo, da imamo oči, pa ne vidimo da imamo ušesa, pu ne čujemo. „Angeljčka“ bi si naj naročila vsaka narodna šola, vsaj v petih izvodih — in če je le mogoče, naj bi ga ne pogrešala nobena kmečka hiša, kjer je kaj otrok. Pa tudi odrasli se bodo z veseljem in z milo obožnostjo spominjali svojih lepih mladih dni — in bodo postali zopet otročji, preprosti in ljubeznjivi, kakoršnje nas ljubi Jezus imeti želi, ko uči: „Resnično vam povem, ako se ne vrnete in ne postanete, kakoršnji so otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo!“ Mat. 18, 3.

Naročila sprejemlje „Katoliška bukvarna“ v Ljubljani, stolni trg, št. 6 in g. Ant. Kržič, na Kongresnem trgu, št. 16 v Ljubljani.

Dr. Jož Pajek,
učitelj veronauka.

Dopisi.

Iz Jelšja pri Dobrni. (Spomenica na zlato sveto mešo Leona XIII.) Neki slavni protestant, Herder, je zapisal pomenljive besede, ako pravi: „Brez papeža bi cela Evropa že zdavnej postala plen tiranstva ali dobiček samosilstva trinoštva, grozovitosti.“ Kdor zgodovino pozna, mora reči, da je imenovanec povedal zname to resnico. Zavoljo tega je neki drugi protestant, Cobbet se piše, ko je opazoval neredne in grozovitosti, ki so jih počenjali na Angleškem potem, ko je ljudstvo se „poluternilo“, vzdihnil: „Dokler je naše ljudstvo bilo katoliško, dotlej imelo je svoje pravice in slobodo; odkar je pa ločeno od papeža, od tistega časa so naši vladarji in grajščaki strašni samosilniki, a podložni ljudje so obžaljevanja vredni suznjiki.“ Pač da! In v današnjih časih? Kjer se svet ne zmeni za blagi glas, ki prihaja iz Rima, kjer ljudje ne vbogajo sv. Očeta in vdanih jim duhovnikov, tam se vrata na stežaj odpirajo nemirom in preprirom, raznim nesrečnim neprilikam. Ko je to opazoval neki turški velevojvoda, je v svojem času gledé Pija IX. rekel: „V Evropi je on (papež) jedini, kateri se vstavlja revoluciji“, prekuciji. In kako? Ta papež so med ostalim iskali pomoči pri Mariji. Saj so pokojni Pij IX. bili sploh na glasu kakor posebni častilec preblažene Device. Ali isto se mora reči tudi o njihovem nasledniku, o sv.

Očetu Leonu XIII. Komu li še ni znano, kako si oni prizadevajo med kristjani buditi detinsko ljubezen do matere Vzveličarjeve in naše! V svojih okrožnicah, ki so se nam zadnja leta brale po naših cerkvah, svetujejo vernikom, naj bi se v sedanjih burnih časih zatekali k tistej, ki se je ob raznih stiskah vselej izkazala kot pomočnica kristjanov. Iz tega obzira priporočajo vzlasti krasno molitev sv. rožnivenca v cerkvi in doma, tej pobožnosti posvetili so celi mesec oktober, k litanijam lovretskim so zapovedali pristaviti besede, s katerimi naj Marijo pozdravljamo kot „kraljico sv. rožnivenca“. In pri nas se je po naključji primerilo, da je naša okolica ravno na praznik, ko so se kristjani vesvoljnega sveta deloma osebno, deloma v duhu zbirali v Rimu, da je, pravim, naša okolica dobila sp. menik, kateri bo še poznejše rodove tukajšnje spominjal na izredno slavnost častilca Marijinega: na sv. Očeta pak na zlato sv. mešo njihovo. Okrajni kmet Mihajel Stancelj je namreč na svojem posestvu tik javnega pota dal na lastne stroške, čez 300 gld., postaviti lično kapelico. Za isto je na Tirolskem kupil čeden kip, ki predstavlja prebl. Devico kakor „kraljico sv. rožnivenca“. To je bilo na novega leta dan, ko so bili sv. Oče obhajali zlato sv. mešo, slovesno blagoslovljeno. Kar se nas je nahajalo v farnej cerkvi pri popoldanski službi Božji, malone vse nas je na kraj slovesnosti privabilo pokanje topičev. Tam se je iz darovalčeve hiše kip v procesiji dekleta hodila so v belini, prenesel na odločeno mu torišče. Velečast gosp. duhovni svetovalec in dekan so tukaj, predmet blagoslovivši, nam s kratkim govorom na srce položili primerne nauke, ki si jih naj v dobro porabimo za svoje življenje. Slednjič še smo poslušali trdej zimi kljubujoče pevke. — Mar ni ta naša marijanska svečanost ob enem dostojna spomenica na zlato sv. mešo Leona XIII?

Iz Škal. (Zahvala.) Kadar premišljuje človek sveti advent in pomen tega časa, zdi se mu, da gleda v duhu ravno tisto dobo srčnega zd. hovanja, dobo pobožnih želj po Zveličarju tudi v naši fari. „Vi oblaki ga rosite! Ali z-mija naj ga da! Vé nebesa ga pošljite!“ Mito so ljudje zdihovali, in mito smo tudi mi zdihovali dolgo, dolgo po sv. misijonu, in trikrat so se že želje nam hotele spolniti, pa „sovražna roka“ ga je nam vsakokrat vzela. Prvo in drugokrat je sv. misijon nam zatrla kar nenkrat „nal-zljiva bolezen“, katera se je najbrž zarodila na Plešivcu, kjer ne poznajo druge smrti, kakor v plešasti starosti. Drugokrat so čč. gg. misijonarje, v Škale na misijon potujoče, v Slov. Gradcu pograbili in jih nazaj v Šent Andraž poslali. Tretjokrat bi se imelo obhajanje sv. misijona pričeti na velikonočni ponedeljek 1. 1886 toda ravno dni poprej, na veliko so-

boto so umrli naš č. g. dekan Franc Trafenik, in sv. misijon je bil nemogoč. Lansko jesen smo pa dobili za dekana č. g. Janeza Šribarja, in naša prva prošnja do njih je bila: prošnja za sveti misijon. Obljubili so ga nam, toda s pogojem, da se cerkev najprej popravi. Popravili smo je z veseljem in okinčali celo s prekrasnimi slikami, katere je slikal znani gospod Tomaž Fantoni — znabiti o slikah prihodnjič — v ponos celi dolini. Delo priprave se je končalo, kakor se je končal čas obljube, ko se je Marija, najlepši tempelj, rodila, toda vsled nezgod prejšnjih let nismo kar nič upali, da se naše goreče želje zamorejo spolniti, ko nam v soboto, dne 19. listopada naznanijo zvonovi, da so misijonarji iz Jezusove družbe, čč. oo. Franc Doljak kot vodja misijona, Kos in Staré, že na Škalskih tleh. Prišel se je misijon dne 20. listopada in trpel je do dne 29. Vreme je bilo milo. Ljudstva pa je privrelo ogromno število ne samo iz cele Škalske, ampak tudi iz Braslovške, Gornjegrajske, Šmarske in Žavske dekanije. Sv. obhajilo se je delilo nad 3000. V dolžnost si pa zdaj štejejo najsrčnejšo zahvalo izreči prečastitemu g. dekanu Janezu Šribarju, ker le iz ljubezni do nas so si toliko skrbi, dela in stroškov napravili, vsem č. g. duhovnikom, ki so prišli nas v sv. pokori čistit. Za Vas pa, čč. gg. misijonarji hočemo neprenehoma ljubega Boga prositi, da Vam pripravi še veliko polja, katerega boste preorali s tako gorečim oznanjevanjem besede božje, kakor ste preorali srca Vam srčno hvaležnih faranov Škalskih.

Iz Špitaliča pri Konjicah. (Razni dogodki.) Zopet je leto 1887 preminolo v večnost. V gospodarskem oziru ga bomo v „kroniko“ za naše kraje med srednje dobra leta zapisali. Po nekaterih mestih so pridelki obilno obrodili, po drugih jih je pa toča več ali manj uničila. V posebnem spominu pa bode to leto ostalo v naši župniji, ker smo doživeli izvanrednih žalostnih in veselih dogodkov. Prvič nas je zadela britka izguba, ko so nam umrli dne 11. jun. mnogozaslužni in občeljubljeni g. župnik Drag. Jaklič, rojeni v Vojniku 1. 1812, in v mešnika posvečeni 1. 1838. V Špitaliču so kot župnik 39 let blagonosno delovali. Pod njihovim vodstvom se je napravil novi veliki oltar, dalje so se pripravili novi zvonovi, za katere so 800 gld. svojega denarja priložili in slednjič se je vsa cerkev lepo prenovila. Bili so miroljubnega, blagega značaja, iskren domoljub in zvesti pastir svojih dobrih ovčic. Imeli so naročenih veliko dobrih slov. in konservativnih nemških časopisov, katere so radi svojim faranom posojevali, ter s tem pripomogli k narodni zavednosti in omiki. Ostali bodo vedno v blagem spominu. Dne 13. jun. smo imeli pogreb in sv. birmo ob enem. — Dan posebne radosti in veselja je bil za nas 21. julij,

ko smo imeli „primicijo“ ali novo mašo. Ta dan je prvokrat daroval najsvetejšo daritev, z veliko slovesnostjo, kakor se to spodobi, č. g. Juri Šelih, sin kmečkih pridnih starišev, vzorni pobožni in duhoviti bogoslovec, blagega srca in plemenite duše. Tukaj prilično rečem, da naša fara sme v tem oziru srečna in nekako ponosna biti, ker je že več vrlih duhovnikov vzredila, čeravno le šteje nekaj čez 1000 duš in še le 100 let svojega obstanka. Upanje pa imamo v tem pogledu tudi še za bodočnost. — Dne 30. oktobra je bila slovesna „inštalacija“ in umeščenje novega župnika. — Proti koncu leta je pa vsmiljeni Bog s posebno milostjo našo faro oblagodaril. Naš novi, za vse dobre vneti č. g. župnik J. Čagran so namreč pri-skrbeli nam sveti misijon, katerega so od 16 do 23. dec. vodili čč. oo. Lazaristi iz Celja. Njihovi izvrstni, goreči in srce pretresljivi go-vori gotovo ne bodo ostali brez sadu. Vsled ugodnega vremena je prišlo tudi številno ljudi iz sosednjih far. Najsrčnejšo zahvalo smo dolžni izraziti čč. oo. Lazaristom, da so blagovoljili neprecenljivo srečo sv. misijona naši župnji nakloniti. In ker ne sprejemajo za to posvet-nega plačila, prosimo Boga, da jim tisočerno povrne v nebesih. Enako bodi tudi najsrčnejsa zahvala mnogozaslužnemu, prijaznemu župniku v Črešnjicah, vlč. g. Al. Kos-u, za njihovo po-žrtvovalno tridnevno pripomoč pri sv. misijonu. Čast, slava, in zahvala bodi Bogu v nebesih — in njegovim namestnikom na zemlji! —k—

Od sv. Ane v Slov. gor. (Lurška mati božja.) Odkar stoji na Masabijelskem skalovju prekrasna cerkev, stavijo po celem katoliškem svetu v čast Lurški materi božji lepe kapelice. Kristijani se takorekoč tekmujejo, kateri bi si lepšo podobo omislili. Tudi v naši lepi Lavantinski škofiji že stoji dokaj kapelic v čast Mariji Lurški. O jednaki vam danes poročam. Blagi kmet in cerkveni ključar pri sv. Ani, g. Miroslav Kukovec je zraven meje Št. Lenartsko-Anovske, pri cesti, ki vodi od sv. Ane k sv. Trojici, na primernem zvišku, kjer je že popred stal sv. križ, znamenje našega odreš-
nja, postavil lično kapelo in jo posvetil Mariji Lurški. Tudi zvon, cent težak, je omislil pri g. Denceljnu v Mariboru. Pred dnevom blagoslovljenja je bilo že vse živo, fantje so stavili mlaje a dekleta so kitile kapelico in potem smerečje. Ko so Marijo pripeljali od znanega umetnika g. L. Perko-ta od sv. Trojice, je strel topičev to naznanjal. Tudi pri tej priliki naj bo kipar L. P. toplo priporočen, izlasti, ker zelo po ceni dela, a kar naredi, se zna meriti z delom tujih umetnikov; grdo bi bilo, ko bi se domačini zanemarjali in podpirali tuji, ki še morda prav s kristijani ne držijo, a naš L. Perko je veren kristijan in navdušen Slovenec.

Ravnajmo se tudi pri tem po znanem geslu: „Svoji k svojim!“ (Konec prih.)

Raznoterosti.

(Slava sv. Očeta v Bosni.) V Bosni so katoličani dokaj navdušeno obhajali petde-setletnico sv. očeta. Saj so pa tudi ravno Leon XIII. obnovili cerkveno upravo v Bosni in Hercegovini l. 1881. V vseh župnijah so se vršile svečanosti, posebno pa se je to slovesno godilo v zavodih, katere vodijo redovniki in redov-nice. V Travniku vodijo dijaško semenišče čč. oo. jezuitje, med katerimi sta tudi dva naša rojaka, štajarska Slovenca. V tem zavodu je bila na večer starega leta v isti namen, lepa svečanost in pri njej je bilo veliko visocih go-stov v pričó.

(Za družbo vednega češčenja) so podarile naslednje župnije: Jarenina 14 fl., sv. Vid pri Valdeku 2 fl., Maribor 2 fl., Zavrče 3 fl. 50 kr., sv. Barbara v Halozah 1 fl. 56 kr., Mala nedelja 6 fl. 70 kr., sv. Bolfank pri Bišu 10 fl., Podčetrtek 3 fl., sv. Ilj pri Šaleku 7 fl. 21 kr., Vurberg 6 fl. 10 kr., sv. Venčeselj 5 fl., Zibika 9 fl. 50 kr., Makole 40 fl., sv. Lenart v slov. gor. 5 fl., Škale 11 fl. 20 kr., vlč. g. dr. Jos. Muršec, prof. v Gradcu 5 fl., cerkev sv. Alojzija v Mariboru 2 fl. 40 kr., Sladka Gora 6 fl. 46 kr., sv. Peter pri Mariboru 15 fl.

Darovi za štipendije zlate meše sv. Očeta.

Župnije: Braslovče 25 fl., Velikanedelja 4 fl. 70 kr., Negova 1 fl. 40 kr., Vojnik 19 fl., Galicija 1 fl., sv. Lovrenl na Dr. polju 4 fl. 86 kr., Ptuj 33 fl., sv. Martin pri Slov. Gradcu 11 fl. 55 kr., Prevorje 3 fl. 57 kr., sv. Vid na Planini 9 fl., sv. Vid pri Valdeku 3 fl., Vurberk 3 fl. 60 kr., Vransko 25 fl., sv. Barbara pri Vurberku 10 fl., žl. Heneberg 2 fl., Poš Marija 1 fl., cerkev oo. Lazaristov v Celju 47 fl., Otič Lucija na Remšniku 11 fl. 70 kr., Holecman Marija 3 fl. 10 kr., Smole 1 fl. 20 kr., Graf Zabeo v Falu 100 fl., Orožen Ig., stolni dekan 2 fl., kneginja Windischgraez roj, Auersberg 50 fl., Dvoršek Anton, župnik pri sv. Vidu 50 fl., Korošec Franc, kaplan 2 fl., Arnuš Liza 1 fl., Kurnik Jozefa 1 fl., dr. Avgustin Kukovič 5 fl., Marija žl. Fladung 3 fl., Elizabeta žl. Urtens 20 fl., Kokol Ana 2 fl., Lorger Otilija 50 kr., Anderluh Marija 1 fl., Löschnig Josefina 1 fl., Adrinuk Marija 50 kr., Kraus Jovana 50 kr., Tanschitz Otilija 1 fl., Jager Katarina 1 fl., Lechner 50 kr., dekanija Maribor l. pobr. 20 fl., Breznik Mihael 1 fl., neimenovani 12 fl.

Mili darovi za veliki altar stolne cerkve v Sarajevi.

Župnije: Loče 2 fl. 50 kr., Čadram 3 fl., Žiče 1 fl. 42 kr., Zreče 1 fl. 50 kr., Ksaverij 3 fl. 45 kr., Ribnica 5 fl., sv. Pavl pri Bolski 2 fl., sv. Primon 2 fl., Vojnik 2 fl. 50 kr., Celje, drugič 2 fl. 50 kr., Griže 8 fl., Galicija 2 fl. 20 kr., Polzela 2 fl. 30 kr., Majšberk 2 fl., Spodnja Polskava 2 fl., Zgornja Polskava 2 fl., Cirkovce 2 fl., Jurjev klošter 2 fl. 20 kr., sv. Jurij na juž. žel. 5 fl. 70 kr., sv. Andraž v slov. gor. 2 fl. 46 kr., Ruše 6 fl., Slivnica pri Celju 2 fl. 25 kr., Dekanija Kozje 9 fl. 55 kr., Maribor l. pobr. 5 fl. 98 kr.